

Åbningsdebat på baggrund af åbningstale af Formanden for Naalakkersuisut.

(Formand for Naalakkersuisut)

Vi vil fra Demokraatit takke for Formanden for Naalakkersuisuts indholdsrige åbningstale og knytte følgende bemærkninger til den.

Vi har hørt en tale, som mindede os om vores ansvar i hjemmet, vores ansvar som borgere i dette land og vores ansvar som forældre. Ikke mindst mindede talen os om vores lands plads i verden og det ansvar, vi har som en del af det internationale samfund.

Ét budskab i talen står helt klart for os. Frihed følges af ansvar.

I Demokraatit er vi overbeviste om, at langt de fleste mennesker tager ansvar for deres eget liv, deres familie og ikke mindst deres børn, som de passer godt på. Vi tror på, at langt de fleste borgere i vores land vil bruge de muligheder, de får, på en god måde, tage ansvar for deres eget liv og bidrage til at løfte samfundet.

Overalt i verden er menneskers bidrag afgørende for, at et land kan fungere godt. Arbejdskraften er vores lands største ressource, og arbejdet skal være et af de vigtigste grundlag for, at vi kan skabe os et godt liv.

Politik skal derfor ikke styre menneskers liv ned i mindste detalje. Politik skal skabe gode rammer og muligheder for, at mennesker selv kan lykkes med deres liv. Samfundet skal indrettes, så mennesker får mulighed for at forme et godt liv i frihed. Samtidig skal samfundet sikre de bedst mulige vilkår for de mennesker, som har brug for beskyttelse og hjælp.

Et menneske, der bliver ramt af sygdom, skal mødes af en god behandling. Et barn, der udsættes for omsorgssvigt, skal mødes med varme og med voksne, der handler. Mennesker med handicap skal have gode muligheder for at være en del af samfundet. Og ikke mindst skal vores ældre, som gennem mange år har ydet en stor indsats for udviklingen af vores land, kunne leve iblandt os med værdighed og under gode forhold.

For Demokraatit er en borgerlig tankegang og et socialt ansvar ikke hinandens modsætninger. Tværtimod hænger de sammen og har brug for hinanden.

Frihed uden ansvar bliver egoisme. Ansvar uden frihed bliver kontrol. Men når frihed og ansvar følges ad, kan et samfund løfte sig.

Vi står over for mange udfordringer i vores samfund, men vi har også opnået meget. Vi ønsker alle større velfærd. Vi har brug for et bedre sundhedsvæsen, bedre skoler mange steder, flere boliger og en bedre omsorg.

Men disse ønsker bliver ikke til virkelighed, og pengene kommer ikke af sig selv, blot fordi vi ønsker det. Derfor skal vi have modet til at skabe et stærkt erhvervsliv med gode og smidige rammer, hvis vores land skal øge sine indtægter.

Vi er et lille folk, og derfor skal vi gøre de love og rammer mere enkle, som i dag skaber for mange forhindringer for private virksomheder og iværksættere. På dette område er vi helt enige i budskabet fra Formanden for Naalakkersuisut.

Det er imidlertid ikke tilstrækkeligt kun at tale om det private erhvervsliv. Vi har mange arbejdspladser i den offentlige sektor, som er uundværlige for samfundets drift og sammenhængskraft. Det gælder ikke mindst, fordi vores land er så vidtstrakt.

Vi bruger en stor del af vores liv på at arbejde. Derfor handler et arbejde ikke kun om løn. Arbejdet skal også give mening, personlig tilfredshed og en følelse af at bidrage.

Vi ønsker, at uddannelse skal kunne betale sig, og at vores mange landsmænd løbende får mulighed for at udvikle deres kompetencer på arbejdspladsen. Vi ved, at vores land også fremover vil have behov for kompetencer udefra. Men det må ikke betyde, at stillinger, som vores egne borgere kan uddannes og udvikles til at varetage, altid skal besættes af andre.

Vi har alle brug for et arbejde, der kan betale sig, og som er meningsfuldt både fysisk og mentalt. Vi skal kunne tro på, at der også er plads til os i alle typer stillinger her i landet, og at vi får mulighed for løbende at udvikle os.

Vi ønsker at leve i et land, der bevæger sig fremad, fordi vi løfter i fællesskab. Vi ønsker et land, hvor det kan betale sig at arbejde.

Vores forfædre arbejdede hårdt for at give deres efterkommere et godt grundlag for at leve i dette land. Nu er det vores tur til at arbejde for at skabe et godt fundament for dem, der kommer efter os, og for dem, der lever her i dag.

Vi skal blive ved med at tro på os selv. Vi skal støtte hinanden, også når vejen er vanskelig, og vi skal have nogen at henvende os til, når livet bliver hårdt, og vi har brug for hjælp. Det er en del af vores identitet, og jeg håber, at vi aldrig mister den.

Hvis dette er blevet mindre tydeligt i den måde, vi har indrettet vores samfund på, skal vi finde tilbage til det. Alle skal have mulighed for at spejle sig i et liv præget af tryk og værdighed.

Der er plads til os alle i denne sal, og vores demokrati bliver hele tiden fornyet, når nye medlemmer kommer til og lærer af dem, der har erfaring.

Heldigvis bliver denne sal løbende fornyet gennem folkestyret. Men det vigtigste er, at dine ord ikke er mere værd end andres. Viljen til at søge fælles løsninger er et grundlæggende fundament for samfundets udvikling og skal forhindre, at vi går i stå.

Vores ord skal være båret af ønsket om at finde fælles løsninger. Forskellige holdninger er sunde og udgør selve grundlaget for demokratiet. Men politik handler også om at finde det, der samler os, og om at skabe gode relationer, så samfundet ikke bliver splittet.

Dette efterår er Inatsisartut-året begyndt anderledes end normalt. Debatten om Formanden for Naalakkersuisuts åbningstale, som skulle have fundet sted i mandags, blev udsat, fordi det blev besluttet, at den amerikanske leder skulle underskrive den aftale, som tre lande havde forhandlet på højt niveau om i næsten otte måneder.

I går oplevede vi en meget vigtig dag i vores historie.

I Demokraatit er vi meget stolte af vores delegation, Formanden for Naalakkersuisut og Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender. Tak for jeres store arbejde og for det betydningsfulde resultat, som I har været med til at sikre.

Det har været en stor opgave, som har krævet ofre i en tid, hvor hjerterne har slået hurtigt, og hvor usikkerheden har fremkaldt tårer. Mange lange dage og nætter er gået med arbejdet for vores land og vores befolkning.

Selvom det er usædvanligt at omtale embedsværkets indsats fra denne talerstol, ønsker vi ikke at undlade at takke dem for deres fremragende arbejde i denne helt særlige situation.

Vi vil også takke vores landsmænd. Tak for den store styrke, I har vist ved at stå sammen.

Det fremgår af koalitionsaftalen, at små og mellemstore virksomheder skal styrkes og ikke mødes af unødvendige administrative hindringer. Det er også aftalt, at erhvervsbeskatningen skal reformeres, og ikke mindst at der skal arbejdes for en mere konkurrencedygtig selskabsskat.

Hvis arbejde og uddannelse skal give mening og kunne mærkes tydeligt af borgerne, kræver det, at vi med mod tager fat på de nødvendige reformer. Hvis vi ønsker en mere robust økonomi, skal vi turde bevæge os væk fra det sted, hvor vi står i dag.

Uddannelse handler blandt andet om at styrke det enkelte menneskes muligheder og værdi. På dette vigtige område er vi enige med Naalakkersuisut i, at vi skal forlade tanken om, at alle børn lærer bedst på den samme måde.

Nogle er stærke i boglige fag, mens andre har deres styrker inden for det praktiske og håndværksmæssige.

Nogle skal være elektrikere, tømrere, mekanikere, fiskere eller maskinmestre.

Andre skal være sygeplejersker, lærere, jurister eller tage en akademisk uddannelse. Vores land har brug for dem alle.

Som unge skal vi med udgangspunkt i vores egne interesser frit kunne forme den vej, vi ønsker at gå. Fordi vi som samfund prioriterer uddannelse højt, har vi mulighed for at modtage støtte, mens vi uddanner os. Hvis vi arbejder flittigt, møder til tiden og bruger de muligheder, vi får, med omtanke, er der næsten ingen grænser for, hvad vi kan opnå.

Inden vi når så langt, ved vi alle, hvor afgørende det er, at folkeskolen giver børnene et godt fundament for deres videre liv. Derfor støtter Demokraatit det arbejde med en reform af folkeskolen, som allerede er sat i gang.

Det er vigtigt, at vi i store og vigtige beslutninger finder en retning, der har så bred opbakning som muligt. Men vi skal også huske, at dette forpligter os alle. Uenigheder, der er mindre end alt det, vi er enige om, må ikke få arbejdet til at gå i stå.

Et godt sundhedsvæsen er en af de vigtigste forudsætninger for, at mennesker ønsker at blive boende i vores land. Vi er alle klar over, at området står over for store udfordringer.

Vi er enige i koalitionsaftalen og i budskaberne fra Formanden for Naalakkersuisut. Ligesom på mange andre arbejdspladser skal medarbejderne i sundhedsvæsenet have mulighed for løbende at udvikle deres kompetencer. Vi støtter også de øvrige initiativer, som kan bringe sundhedsvæsenet i en bedre retning.

Medarbejderne i vores sundhedsvæsen må ofte løfte en større opgave end deres kolleger i de øvrige nordiske lande. De har brug for støtte, og der er behov for reformer. Vi vil arbejde for et robust grundlag, som er tilpasset vores geografi og bosætningsmønster.

Naalakkersuisoq for Sundhed har blandt andet gennem et tæt samarbejde med staten gennemført flere forbedringer. Men der er fortsat meget, der skal gøres. Opgaven er så omfattende, at det er vigtigt, at vi alle bidrager og bakker op.

Det er ikke overraskende, at åbningstalen også beskæftigede sig med de mange begivenheder i verden. Det er fuldt forståeligt, fordi manglende respekt for folkeretten, krige, en voksende usikkerhed om vores allierede og mange andre internationale forhold har direkte og stor betydning for vores liv.

Vores vanskeligheder med at følge med prisstigningerne på livsnødvendige varer er kun en del af udfordringen.

Ud over reformer af erhvervslivet, uddannelsesområdet, sundhedsvæsenet og skattesystemet har vi også brug for mod til at ændre den måde, vores vareforsyning er organiseret på. Måske er tiden kommet til at tænke anderledes om de gamle søveje og flyruter, som gennem århundreder har strakt sig fra nord til syd.

Vi ønsker også at fremhæve et af de mange mørke kapitler, som vores land oplevede under kolonitiden. Det gælder spiralsagen, hvor grønlandske kvinder, herunder piger, fik prævention uden deres samtykke som følge af et initiativ fra den danske stat.

Vi er taknemmelige for, at dette skamfulde og ubehagelige kapitel i historien er blevet afdækket. Vi har den største respekt for de kvinder, som blev udsat for dette, og som har kæmpet for, at sagen og retfærdigheden kom frem.

Vi støtter fuldt ud Naalakkersuisuts hidtidige arbejde og det videre arbejde med sagen.

På baggrund af de forskellige konklusioner i rapporterne vil vi afvente Naalakkersuisuts udmelding om de næste skridt og den videre proces.

Vores evne til at stå sammen både i gode og svære tider gør os stærkere. Der er fortsat mange mørke kapitler i vores historie, som skal afdækkes. Derfor håber vi, at de samtaler, som Formanden for Naalakkersuisut og den danske statsminister har indledt om en proces med fokus på forsoning, bliver fulgt op med reel vilje og ansvar.

Denne opfordring retter vi ikke mod os selv. Vi vil alle følge nøje med i, om man fra dansk side tager opgaven alvorligt. Samtidig vil vi understrege, at Formanden for Naalakkersuisut har vores fulde opbakning i det videre arbejde.

Med disse bemærkninger ser vi frem til at deltage i en god og respektfuld debat.

Tak.